

A didaktika szerepe a hallgatók tanárrá válásában a Miskolci Egyetemen

K. Nagy Emese

a Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetének főigazgatója,
emese.nagy@uni-miskolc.hu

Írásunk célja annak bemutatása, hogy a Miskolci Egyetemen a didaktika milyen szerepet játszik a tanárrá válás folyamatában, amelynek eredményeképpen a hallgatók olyan tudással és képességekkel hagyják el az intézményt, amelyekkel sikeresen kezdhetik meg tanári pályájukat. A sikeres tanárrá válás tekintetében az egyetem továbbra is alapvetően kezeli, hogy a hallgatók magas szaktantárgyi tudással rendelkezzenek, ugyanakkor kérdés, hogy ezeknek az ismereteknek a közvetítésére hogyan készítik fel őket. Az írásban kitérünk a tanítás-tanulás folyamatának értelmezésére, a tanítási-tanulási célok kijelölésére, a tanítás-tanulási folyamatra, módszerekre, eszközökre, valamint a pedagógiai értékelésre.

Kulcsszavak: didaktika, tanárképzés, tanítás, tanulás

DOI: 10.37205/TEL-hun.2023.2.07

Bevezetés

Az oktatás (tanítás) fogalmának többféle definícióját találjuk meg a szakirodalomban, amelyet összegzőképpen úgy határoznak meg, hogy valamely információ (tudás) – általában nagyobb mennyiségben történő, rendszeres, esetleg intézményesített – átadása.¹ Itt rögtön megállunk és reagálunk erre a gondolatra, miszerint úgy véljük, hogy a tudás nem adható át (többek között Báthory, 1992; Ballér, 1997). Bármennyire is igyekszik a pedagógus megszervezni az ismeretátadást, annak a folyamatát, cselekvési sorát, az eredmény az, hogy mindenkinek újra kell teremtenie saját élményeiből azt a tudást, amit aztán majd alkalmazni tud. A tudás tanulás útján szerezhető meg, amely utóbbi az a cselekvés, amikor valaki valamilyen ismeretet elsajátít, amelynek az eredményeképpen a tudása bővül, készségei erősödnek. Ferge (Knausz, 2022) a társadalmilag releváns tudás három típusát különbözteti meg: a szaktudást (munkakör ellátásához szükséges ismeret, képesség és attitűd), a „hétköznapi” tudást (gyakorlati ismeret, képesség, az emberek

¹ Az oktatással foglalkozó társadalomtudomány, a pedagógia szerint az oktatás a tudás intézményesített átadása.

közötti érintkezés, kommunikáció) és az „ünnepnap” tudást, amely utóbbi az iskolában „keletkezik”, és amelyet általános (hagyományos) tudásnak nevez.

Írásunk célja annak a bemutatása, hogy a Miskolci Egyetemen a didaktikai ismeretek (Falus & Szűcs, 2022b) milyen szerepet játszanak, hogyan segítik a hallgatók felkészítését, amelyek eredményeképpen olyan tudással és képességekkel hagyják el az intézményt, amelyekkel sikeresen kezdhetik meg tanári pályájukat. Az egyetem továbbra is alapkövetelményként kezeli, hogy a hallgatók magas szaktantárgyi tudással rendelkezzenek, ugyanakkor kérdés, hogy ezeknek az ismereteknek a közvetítésére hogyan készítik fel őket. Az írásban kitérünk a tanítás-tanulás folyamatának az értelmezésére, a tanítási-tanulási célok kijelölésére, a tanítás-tanulási folyamatra, módszerekre, eszközökre, valamint a pedagógiai értékelésre.

Az oktatás szerepe – a tanulás támogatása

Általános elvárás, hogy a közoktatásban dolgozó pedagógusok építsenek tanítványaik hozott tudására, valamint vegyék figyelembe diákjaik egyéni képességeit és kulturális hátterét. A pedagógusok ismerjék meg, és a tanulók szükségleteihez igazodva alkalmazzák a különböző oktatási stratégiákat, technikákat, technológiákat és a különböző pedagógiai módszerek sokaságát, amelyekkel tanítványaikat problémamegoldásra és kritikus gondolkodásra nevelhetik (Kaposi & Kalocsai, 2019).

A pedagógusképző intézmények hallgatóival szemben igényként jelentkezik, hogy magas szintű szaktárgyi ismeretekkel rendelkezzenek, ugyanakkor a 21. századot jellemző társadalmi, gazdasági, kulturális fejlődés, a versenyképesség és a fenntarthatóság biztosítása érdekében, ezzel párhuzamosan, a tanítás céljainak és társas környezetének változásához igazodva, a didaktikai ismereteiket már ne a megtanítandó tananyaghoz, hanem az egyéni tanulói jellemzőkhöz és a tanulási célokhoz igazítsák. A hallgatók számára fontos újraértelmezni az iskola funkcióját, a tanulóközpontú, a gyermekjogok tiszteletben tartásához kapcsolódó értékek kialakítását, a sokszínű kompetenciák integrálását és ennek minél gyorsabb felhasználását. A hallgatók felkészítése akkor tekinthető sikeresnek, ha az elsajátítandó ismereteket, a tananyagot a tanulók képességeihez tudják igazítani. Ehhez a hallgatóknak ismerniük és alkalmazniuk kell a hatékony oktatási stratégiákat (Falus & Szűcs, 2022a). Követelmény, hogy a tehetséggondozás (Petriné, 2022) mellett a képzés minden szegmensében jelenjen meg a tudásban és szocializáltságban

heterogén tanulócsoportok oktatásához, neveléséhez való hozzáértés, valamint a méltányos oktatási környezet megteremtése (Nahalka, 2022b; K. Nagy, 2022b).

A tanárképzés célja a Miskolci Egyetemen

Bár Miskolcon a tanárképzést a folyamatos átalakulás, fejlődés jellemzi, a végzős hallgatók teljesítményére eddig nem a minőségi, magabiztos pedagógiai tudás volt a jellemző. 2021-től deklarált cél a hallgatók professzionális felkészítése a tanári pályára, amelynek eredményeképpen a szaktudományos ismeretek mellett magas pedagógiai mesterségbeli tudással hagyják el a felsőfokú oktatási intézményt. A tanári felkészítés fókuszában a hallgatók tudásának, képességeinek emelése, attitűdjeinek, autonómiájának és felelősségének, a tanári pálya iránti elköteleződésének kialakítása áll. A képzés a transzverzális kompetenciák kialakítása mellett elősegíti a reziliencia kialakulását (K. Nagy et al., 2022). Az egyetem arra törekszik, hogy a hallgatókat felkészítse az egyetemi tanulmányok és a munkaerőpiaci követelmények közötti szakadék áthidalására és a sikeres pályakezdemésre. Az oktatók figyelmet fordítanak arra, hogy a hallgatók értsék az oktatásnak a társadalom fejlődésében betöltött szerepét, ezért a hallgatók felkészítésének egyik fókuszja a figyelmük ráirányítása a társadalmi igazságosság és a méltányosság osztálytermen belüli megteremtésének szükségességére, a tanulók sokszínűségének az elfogadására, valamint a tehetségek támogatására. A célok megvalósulása érdekében a képzés erősen támogatja a hallgatók didaktikai ismereteinek bővítését, a folyamatos tanulás és a kutatás iránti elköteleződés kialakítását.

Mivel az egyetem oktatói úgy ítélték meg, hogy a didaktika ismereteknek csak az alsóbb évfolyamokon oktatott tárgyakba való sűrítése nem elégséges a hallgatók hatékony felkészítéséhez, a tanított tárgyak újragondolásra kerültek, aminek eredményeképpen az egyetem úgy építette fel a tantárgyi struktúrát és tartalmakat, hogy a didaktika átszöje azt, azaz ismeretkörei (Falus & Szűcs, 2022b) minden oktatott (és nem csak alapozó) tárgyban megjelenjenek. Emellett a hallgatók tanulásának fontos színterei a közoktatási intézmények, kiemelt eszköze a közoktatás-felsőoktatás sikerességét elősegítő kutatásokban való részvétel. Ennek a célnak a megvalósítása érdekében az egyetem és a bázis-, illetve partneriskolák kapcsolatát a rendszeres együttműködés, szoros, azonos státuszú kapcsolat jellemzi, amely egy erős híd kiépítése az elméleti képzés és a gyakorlati tudás megszerzése között. Ennek eredményeként a hallgatók az elméleti és a gyakorlati tudást integratívan kezelik, és összekapcsolják a pedagógiai munkájuk során.

Az egyetemen a hallgatók fejlődését támogató tudományos, szakmai teljesítményt, valamint a közoktatás és a felsőoktatás közötti kapcsolatot gyenge koherencia jellemezte. Ennek a kiküszöbölésére az *egyetemi oktatók–hallgatók–közoktatásban dolgozó pedagógusok* háromoldalú együttműködésében megvalósuló kutatásoknak átfogó célja az oktatás minőségének javítása. A közös kutatások szűkebb értelemben a tanulásra és a tanításra, tágabb értelemben pedig általában az oktatásra összpontosítanak. A kutatások során prioritást élvez a tanulás sikeressége, az intellektuális képességek fejlesztése és ezen belül a személyiségfejlesztés. A hallgatók a terepgyakorlatok és a kutatásokban való részvétel segítségével megismerik az iskola és benne a pedagógusok komplex oktatási-nevelési feladatrendszerét, képesek reagálni a tanulók életkori és szociokulturális sajátosságaira, részesei lesznek a tantestület életének, megismerik az iskolai légkör jellemzőit és az intézményt körülvevő társadalmi környezetet. Ezt a tanulást támogatja a Tanárképző Intézetben belül működő „Közoktatás és a felsőoktatás partneri kapcsolata” kutatócsoport, valamint a miskolci képzés „specialitása”: hogy a hallgatók sikeres felkészítése céljából az egyetemi oktatók a közoktatási intézmények mentori mellett, egyetemi mentorként, személyre szabottan segítik a hallgatók elméleti és a gyakorlati tudásának összekapcsolását (K. Nagy, 2022a).

Az intézményi gyakorlatok hozzájárulása az átfogó célok megvalósításához

A tanárképzés új stratégiájában az egyetem, az elméleti ismeretek megszerzése mellett, az eddigieknél is fontosabbnak tartja a hallgatók gyakorlati tudásának, tapasztalatainak bővítését. Cél, hogy a hallgatók úgy hagyják el a tanárképző intézményt, hogy képesek legyenek minden leendő diákjuk képességeit kibontakoztatni, legyenek képességeikben kiemelkedő vagy leszakadó, bármilyen családi közül valók, esetleg hátrányos helyzetűek.

Az alábbiakban azokat a didaktika ismeretköréhez tartozó kimeneti követelményeket gyűjtöttük össze, amelyek a miskolci tanárképzésben a hallgatók felkészítésekor prioritást élveznek. összefoglaljuk a hatékony tanulási környezet kialakítására, valamint a tanóra – benne a tanulás és a tanítás – szervezésére vonatkozó elvárásokat, valamint a tanulók munkájának értékelésekor előtérbe helyezett szempontokat.

Hatékony tanulási környezet létrehozása – A tanítás-tanulás szervezése

A kezdő tanár számára kihívást jelent, hogy egy összetett, több tényezőből álló folyamatba kell bekapcsolódnia, ezt a folyamatot kell megterveznie, és ebben végiggondolni a tanulók tanulásának a segítségét. Ennek érdekében a hallgatók megismerik a hatékony tanulási környezet fogalmát, emellett módszertani ismereteik segítik őket a tanulók egyéni és társas viselkedésének a formálásában, a többirányú kommunikáció kiépítésében, a tanulók egymás iránti tiszteletének a kialakításában és az osztálytermi normák megszilárdításában. A hatékony tanulási környezet átgondolása arra irányítja rá a hallgató figyelmét, hogy már a tervezés során tudatosodjon benne a folyamat összetettsége, tudjon a tanulók eltérő tanulási szükségleteiről, igényeiről gondolkodni (Falus & Orgoványi, 2022; Fodor & Kotschy, 2022; Golnhofer, 2022; Kálmán & Kopp, 2022; Lénárd & Czető, 2022; M. Nádasi, 2022).

A tanítás szervezése tekintetében, a pályakezdőkkel szemben elvárás, hogy magas szintű szaktárgyi ismeretekkel rendelkezzenek, és képesek legyenek olyan osztálytermi körülményeket teremteni, amelyek között a diákjaik a megfelelő ütemben és színvonalon fejlődnek. Ma már az oktatás mindennapos kellékei a digitális eszközök, amelyek alkalmazása elvárt, ezzel is segítve, hogy a tanulási-tanítási folyamat a tanulók képességeihez, sajátosságaihoz igazodjon (Szűts, Lengyel, & Racskó, 2022). Emellett az egyetem ráirányítja a figyelmet arra, hogy olyan forrásokat, technológiákat, technikákat és segédanyagokat használjanak, amelyek minden tanuló számára biztosítják képességeinek a kibontakoztatását, és támogatják a kiemelt figyelmet igénylő diákok méltányos oktatásának a megteremtését (Nahalka, 2022a; Perlusz, 2022). Az egyetem ennek begyakorlásához egy mintatantermet alakított ki, amely bútorzatában, technikai felszereltségében és a különböző információforrások helyi és azonnali elérése tekintetében biztosítja a hallgatóknak a 21. század követelményeihez igazodó felkészítést.

A hallgatók tanulásának támogatása

Kíváncsi vagyok, hogy a leendő tanárok hangsúlyt helyezzenek tanítványaik megismerésére, annak érdekében, hogy feltárják előzetes tudásukat, tapasztalataikat, így arra építve szervezzék meg a tanítási folyamatot. A tanulóknak az iskolával mint oktatási intézménnyel szemben megváltozott és egymásétól eltérő attitűdje miatt figyelembe vegyék a diákok szociokulturális háttérét és egyéni képességeit, amelyekhez hozzáigazítják a különböző oktatási stratégiákat és technológiákat. A pe-

dagógiai tevékenységnek fontos része az is, hogy a tanítványok munkáját folyamatosan figyelemmel kísérik, véleményezzék és értékeljék.

Ahhoz, hogy Miskolcon a hallgatók a fenti tudás birtokában legyenek, az oktatók a kurzusaikat igyekeznek a lehető legkülönbözőbb oktatási stratégiák, módszerek alkalmazásával megszervezni, így nemcsak az oktatott tárgy tartalmával ismertetik meg a hallgatókat, hanem „melléktermékként” a különböző oktatási stratégiák, módszerek szerinti tanóraszervezéssel is (Falus & Szűcs, 2022a; M. Nádasi, 2022), amelyet minden esetben a tanóra, benne az alkalmazott módszerek elemzésével (mit, miért, hogyan) köt össze az oktató. Az így szerzett tanóraszervezési élmények az egyetemi évek során begyakorlottakká válnak, és azokat már pályájuk megkezdésekor alkalmazni képesek a frissen kikerült pedagógusok. Az egyetem arra törekszik, hogy a didaktikai ismeretek birtokában a hallgatók számára a tanítás, a tanítás által irányított, támogatott tanulás célirányos tevékenység legyen, amely biztosítja a tanulás feltételeinek (feladat, tartalom, folyamat, stratégia, módszerek, szervezési mód, keretek, formák, eszközök, környezet) a megteremtését (Réthyné & Baska, 2022).

A tanulók munkájának értékelése

A hallgatók, a felkészítésük során megtanulják, hogy a tanulók önálló tanulása részeként az önértékelés fejlesztésére (és ezzel párhuzamosan az önképének az alakítása), a világos, egyértelmű és elérhető célok kijelölésére, továbbá mind a diákok, mind a szülők irányában megfogalmazott építő jellegű visszajelzésre törekedjenek. A hallgató számára az értékelés elsődleges célja annak megállapítása, hogy a tanuló mit tud, mire képes, azért, hogy erre a tudásra alapozva segítse őt a tanulásban, abban, hogy a diák megalapozott döntést hozzon saját tanulása következő lépéséről, hogy az értékelés minősítő funkciója mellett a tanulást támogató, a visszacsatolást a fejlesztés szolgálatába állító szerepe is meghatározóvá váljon (Rapos, 2022). Ennek a tudásnak a megszerzését jelentősen segítik az ezekkel a tartalmakkal bíró tanóra-szimulációk.

A tanóra-szimulációk alatt az egyetemi oktató az adott tantárgyat tanító pedagógus, a hallgatók az osztály tanulóinak szerepét játsszák el (a szemeszter, szemeszterek előrehaladásával a pedagógus szerepét az oktatók helyett már a hallgatók töltik be). A hallgatók, miközben a tanulók bőrébe bújva vesznek részt a tanórán, megfigyelőlapok segítségével követik a pedagógus és az egyes diákok vagy a diákcsoport munkáját, és gyakorolják saját maguk és társaik tanórai teljesítményének értékelését. Az önértékelés során a hallgatók képet alkothatnak tudásuk-

ról, teljesítményükről, ugyanakkor megtanulják, hogy az értékelés tekintetében lényeges szerep jut a társaknak, hiszen az általuk megfogalmazott értékelés gyakran fontosabb a tanuló számára, mint a pedagógusé.

A hallgatók egyetemi mentoraik segítségével heti rendszerességgel az iskolai gyakorlatuk során készített videófelvevételek felhasználásával tanórát elemeznek. A videófelvevételek elemzésének célja a hallgatók figyelmének ráirányítása a leggyakrabban előforduló tanórai jelenségekre abból a célból, hogy felkészítse őket azok tudatos kezelésére. Az elemzés során nem a hibák feltárása a cél, hanem azoknak a pillanatoknak a kiszűrése, ahol a pedagógus a tanulók erősségeit, kompetenciáit, tudásépítését követheti. A videófelvevételek elemzésének jelentőségét abban is látjuk, hogy rámutat arra, hogy a pedagógusok (hallgatók) mennyire eltérő módon értelmeznek egy-egy, a tanulók ismeretelsajátítása szempontjából fontos tanórai pillanatot.

A gyakorlatorientált képzés megvalósítása

A miskolci tanárképzés jellemzője, hogy a hallgatók száma a nagy egyetemeken szokásos több ezres hallgatói létszámhoz képest alacsony, ezer alatti, ami lehetővé teszi az iskolai gyakorlat személyre szabott, hatékony megszervezését. A szaktárgy diszciplináris ismereteinek elsajátítása mellett (tantárgyi alapismeretek) a szociológiai és a pszichológiai ismeretek elsajátítására (például emberi jogok, serdülők nevelése-oktatása), a pedagógiai stratégia kidolgozására (például tanítás heterogén összetételű osztályokban) és a gyakorlat szervezésére, a tanítás kivitelezésére (beleértve az egyetemi felkészüléshez tartozó tanóra-szimulációkat is) fokozott figyelmet fordítanak. Az egyetem célja, hogy a hallgatók a didaktikai ismereteiket ne a megtanítandó tananyagból, hanem elsősorban az egyéni tanulói jellemzőkből és tanulási célokból indítsák, amihez az szükséges, hogy a gyakorlatban szerzett tapasztalat kritikusan értelmezve, a felkészülést segítve jelenjen meg a képzésben. Emellett az egyetemi mentori rendszer – a személyre szabott fejlesztés érdekében – figyelmet fordít a hallgatók erősségeinek és gyengeségeinek a feltárására, ezzel segítve, hogy melyik, a fejlődését leginkább segítő iskolát, gyakorló helyet jelöljék ki az egyes hallgatók számára.

A gyakorlóléhelyek jellemzői

A Miskolci Egyetemen a tanárjelöltek legfőbb feladata, hogy a gyakorlóléhelyükön (leendő szakmai fejlesztő iskola: Falus & Szűcs, 2021) pedagógiai tapasztalatokat

szerezzenek, és kipróbálva magukat, színvonalas tanítási órákat tartsanak, bepillantást nyerjenek az iskola mindennapi életébe, kapcsolatot alakítsanak ki a diákokkal, az iskolával, a szülőkkel és minden, az iskolával együtt működő partnerrel. A gyakorlóhely kiválasztása körültekintő, megfontolt és meglehetősen hosszadalmas folyamat. A választáskor a cél olyan gyakorlóhely (még inkább kompetens pedagógus) megtalálása, ahol biztosított a szaktudományos és pedagógiai professzió erősítése, a sokszínű tanulói populáció megismerése, valamint a hallgatók szakdolgozataihoz, kutatásaihoz kapcsolódó ismeretek megszerzése és az ehhez kapcsolódó segítség igénybevételének a lehetősége.

Összegzés

Írásunk célja annak a bemutatása volt, hogy a Miskolci Egyetemen a didaktika mint az oktatás, illetve tanítás elméletének, a pedagógiának a tudománya milyen segítséget nyújt a hallgatók felkészítéséhez, melynek eredményeképpen olyan tudással és képességekkel hagyják el az intézményt, amelynek birtokában sikeresen kezdenek meg a tanári pályájukat. Rámutattunk a képzés céljára, arra, hogy a hallgatók értsék és megértsék a felkészülésükhöz szükséges ismeretek, készségek kialakításának a fontosságát, a fejlődésük érdekében a felek között létrejött kommunikáció kiépítésének a szükségességét, az elmélet és a gyakorlat erős kapcsolatának az elengedhetetlenségét.

A képzés hatékonyságának emelése érdekében több kívánalomnak is eleget kell tenni.

- A sikeres felkészítés egyik kritériuma a közoktatásban jártas egyetemi oktatók jelenléte, ami annak a tudásnak a megszerzését segíti, hogy a hallgató képes legyen a didaktikai ismereteit az egyéni tanulói jellemzőkből és tanulási célokból indítani.
- Az óraszimulációk szintén a közoktatásban jártas egyetemi oktatók meglétét feltételezik, mivel a tanórai szimulációk során a tanulók megnyilvánulásainak biztos elemzéséhez az oktatóknak az aktív tanítás során megszerzett pedagógiai tudása, tapasztalata, gyakorlottsága jelentősen hozzájárul.
- A tapasztalat azt mutatja, hogy ma még a gyakorlóhelyen, az iskolákban dolgozó mentorpedagógusok rövid távon gondolkodnak a hallgatók felkészítésének hatékonyságával kapcsolatban, azaz a pillanatnyi sikeres záró- és vizsgatanítás az elsődleges számukra a hosszú távú pedagógiai ismeretek megalapozásával szemben. Döntően még mindig a hagyományos ta-

nárszerepben és a hagyományos módszerekben gondolkodnak a hallgatók felkészítése során, és nem fordítanak figyelmet a didaktikai ismereteknek az egyéni tanulói jellemzőkből és tanulási célokból kiinduló megtervezésére. Ennek a hiányosságnak a kiküszöbölésére az egyetem évente két alkalommal workshop keretében, „továbbképzést”, érzékenyítő tréninget szervez az iskolavezetők és az iskolai mentorok számára.

- Az egyetemen a *didaktika* nem önálló tárgyként jelenik meg, hanem ismeretei a felkészülés teljes időszaka alatt jelen vannak az oktatott tárgyakban.
- Úgy véljük, hogy a hazai felsőoktatási intézményekhez hasonlóan a Miskolci Egyetemen is erősítésre szorul – nem szeparált tantárgyként, hanem a teljes képzést átszövő prioritásként – a *társadalmi igazságosság*, a *méltányosság* megteremtésének kérdése, ami minden egyetemi oktató nézetformálását feltételezi.
- „Közoktatás és a felsőoktatás partneri kapcsolata” kutatócsoport munkájának a megszervezése rendkívül sok odafigyelést igényel, mivel egy *oktató–hallgató–pedagógus* háromoldalú együttműködés eredményét kell tudományos szintre emelni (Csíkos, 2022). Ennek a célnak az elérésén folyamatosan dolgozik az egyetem.

Irodalom

- Ballér, E. (1997). Oktatás. In Báthory, Z. & Falus, I. (Eds.), *Pedagógiai Lexikon*, III. kötet (pp. 13–14). Keraban Kiadó.
- Báthory, Z. (1992). *Tanulók, iskolák, különbségek. Egy differenciális tanulásemélet vázlata*. Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Csíkos, Cs. (2022). Kutatásmódszertani alapismeretek a kutatásalapú pedagógusképzésben. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 799–823). Akadémiai Kiadó.
- Falus, I. & Orgoványi-Gajdos, J. (2022). A pedagógus. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 331–365). Akadémiai Kiadó.
- Falus, I. & Szűcs, I. (2021). *A Gyakorlótól a Szakmai Fejlesztő Iskoláig*. Líceum Kiadó. <https://doi.org/10.46403/Agyakorlotol.2021.13>
- Falus, I. & Szűcs, I. (2022a). Az oktatás stratégiái. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 483–511). Akadémiai Kiadó.

- Falus, I. & Szűcs, I. (Eds., 2022b). *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához*. Akadémiai Kiadó. <https://doi.org/10.1556/9789634548454>
- Fodor, Z. & Kotschy, B. (2022). Az oktatómunka tervezése. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 691–723). Akadémiai Kiadó.
- Golnhofer, E. (2022). A tanuló. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 177–221). Akadémiai Kiadó.
- K. Nagy, E. (2022a). A gyakorlatorientált tanárképzés bevezetése a Miskolci Egyetemen. In Steklács, J. & Molnár-Kovács, Zs. (Eds.), *21. századi képességek, írásbeliség, esélyegyenlőség*. (Absztraktkötet) (p. 57). XXII. Országos Neveléstudományi Konferencia.
- K. Nagy, E. (2022b). Fokozott figyelmet érdemlő tanulói csoportok nevelésével és oktatásával összefüggő kérdések. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 307–330). Akadémiai Kiadó.
- K. Nagy, E., Lubinszki, M., L. Pálfi, D., & Fazekas, R. (2022). Innovatív helyzetkép a gyakorlatorientált tanárképzés megújításáról. *Új Pedagógiai Szemle*, 72(11–12), 128–143.
- Kálmán, O. & Kopp, E. (2022). A tanulási környezet. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 141–175). Akadémiai Kiadó.
- Kaposi, J. & Kalocsai, J. (2019). Tanítjuk vagy tanuljuk a demokráciát? Egy felmérés és tanulságai. *Új Pedagógiai Szemle*, 69(11–12), 17–32.
- Knausz, I. (2022). Az oktatás tartalma. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 397–416). Akadémiai Kiadó.
- Lénárd, S. & Czető, K. (2022). Az iskola szervezete. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 725–759). Akadémiai Kiadó.
- Nádasi, M. (2022). Az oktatás szervezési módjai/munkaformái. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 513–543). Akadémiai Kiadó.
- Nahalka, I. (2022a). A tanulás. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 107–139). Akadémiai Kiadó.
- Nahalka, I. (2022b). Oktatás és társadalom. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 61–105). Akadémiai Kiadó.
- Perlusz, A. (2022): A sajátos nevelési igényű tanulók a többségi iskolában. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 255–305). Akadémiai Kiadó.

- Petriné Feyér, J. (2022). A tehetséges gyermek, tanuló. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 223–253). Akadémiai Kiadó.
- Rapos, N. (2022). A pedagógiai értékelés. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 649–690). Akadémiai Kiadó.
- Réthyné, E. & Baska, G. (2022). A tanítás-tanulás értelmezésének történeti alakulása, változása. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 23–59). Akadémiai Kiadó.
- Szűcs, Z., Lengyelne Molnár, T., & Racskó, R. (2022). Az oktatás eszközei és digitális technikái. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 585–620). Akadémiai Kiadó.
- Szivák, J. & Péter, P. (2022). A kezdő pedagógus. In Falus, I. & Szűcs, I. (Eds.), *A didaktika kézikönyve. Elméleti alapok a tanítás tanulásához* (pp. 761–797). Akadémiai Kiadó.

The Role of Didactics in Teacher Trainees' Becoming Teachers at the University of Miskolc

The purpose of this paper is to present the role of didactics in our trainees' learning, as a result of which they leave the institution with such knowledge and skills that they can successfully start their teaching career. We believe that students should have a high level of subject knowledge, but the question is how higher education prepares them to transfer this knowledge. This paper discusses the interpretation of the teaching-learning process, the designation of teaching-learning goals, the teaching-learning process, methods, tools and pedagogical evaluation.

Keywords: *didactics, teacher education, teaching, learning*